

Asia: VN/3799/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tampereen ylioppilaskunta ei kannata hallituksen esitystä siitä, että kolmannen maan kansalaisen opiskelijan turvautuminen toimeentulotukeen johtaisi nykyistä selkeämmin oleskeluluvan peruuttamista tai uuden oleskeluluvan myöntämättä jättämistä koskevaan harkintaan. Toteutuessaan hallituksen esitys kohtelee kansainvälisiä opiskelijoita ankarammin kuin useita muita oleskeluluparyhmiä.

Hallituksen esitys pyrkii selkeyttämään opiskelijan toimeentulon ehtoja ja vähentämään toimeentuloon liittyviä haasteita. Esitys saattaa johtaa täysin päinvastaiseen lopputulokseen ja piilottaa toimeentulon haasteita entisestään. Viimesijaisen tuen hakemiselle ei tule rakentaa pelotevaikutusta.

Erityisen ankarasti esitys kohtelee perheellisiä opiskelijoita. Yhdessä toimeentulolain 3 §:n 2 momentin kanssa esitys voi johtaa opiskelijan oleskeluluvan peruuttamiseen myös tilanteessa, jossa opiskelijan perheenjäsen saisi toimeentulotukea. Opiskelijan toimiessa perheenkokoajana on oleskeluluvan peruuttamisella tai uuden luvan myöntämättä jättämisellä suoria vaikutuksia myös tämän perheenjäseniin.

Perheenjäsenten läsnäolo parantaa opiskelijan elämäntyytyväisyyttä, hyvinvointia ja maahan kiinnittymistä. Perheen, erityisesti lasten, kanssa maahan saapuminen lisää todennäköisyyttä jäädä maahan. Hallituksen esitys luo suurta epävarmuutta perheellisille opiskelijoille. Esityksen yhteisvaikutus muiden EU- ja ETA-alueen ulkopuolisiin opiskelijoihin kohdistettujen maahantulon tiukennusten kanssa vaikeuttaa opiskelijan perheenjäsenten tuloa Suomeen kohtuuttomasti.

Toimeentulotuki on tarkoitettu lyhytaikaiseksi tueksi, ja sen tarkoitus on auttaa tilapäisten vaikeuksien yli, ehkäistä sellaisten syntymistä ja edistää itsenäistä selviytymistä. Hallituksen esitys nostaa kynnystä hakea toimeentulotukea oleskeluluvan peruuttamisen pelossa. Erityisesti kynnys nousee opiskelijoiden perheenjäsenille, sillä heidän saamansa toimeentulotuki saattaa vaikuttaa negatiivisesti opiskelijan oleskelulupaansa ja sitä kautta koko perheeseen.

Suomella on vahva kansainvälisesti tunnistettu maine oikeudenmukaisena ja perheystävällisenä yhteiskuntana. Tampereen ylioppilaskunta katsoo, että toimeentulotukeen turvautuminen tai toimeentulohaasteet eivät ole lähtöisin opiskelijasta tai tämän perheenjäsenistä vaan Suomen huonosta työllisyystilanteesta ja syrjivistä työmarkkinoista. Kohdentamalla toimia työllisyyden tukemiseen voitaisiin aidosti auttaa toimeentulohaasteita kohtaavia perheitä.

Tampereen ylioppilaskunta katsoo esitysluonnoksen olevan ristiriidassa Valtioneuvoston koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartassa 2035 asetettujen ulkomaisten opiskelijoiden määrää ja Suomeen työllistymisen ja jäämisen osuuden nostoa koskevien tavoitteiden kanssa. Esitysluonnoksessa ei huomioida riittäväällä tavalla kuluvalle hallituskaudella tehtyjä muita EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevia opiskelijoita koskevia muutoksia, kuten täyskatteellisia lukuvuosimaksuja ja niiden myötä heikkeneviä apuraha- ja stipendijärjestelmiä.

Tampereen ylioppilaskunta esittää tarkennusta niin, että opiskelijan perheenjäsenen toimeentulotukeen turvautuminen arvioidaan aina erikseen eikä perheenjäsenen saamaa toimeentulotukea katsota opiskelijan turvautumiseksi toimeentulotukeen.

Härkönen Onni
Tampereen ylioppilaskunta